

# ZGODNJA DANICA.

## KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrlet 1 gl. 20 kr.  
V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za 1/2 leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik. izide »Danica« dan poprej

Tečaj XLVIII.

V Ljubljani, 27. grudna 1895.

List 52.

### Deček — Jezusčeku.

(Mali pred jasicami.)

Ježček priserčni moj,  
Bodi češčen!  
Ker si za-me nocoj  
V hlevcu rojen.

Pojem slavičice  
Tu ti odkrit,  
Ker si v pleničice,  
Za-me povit.

Naš greh na ramici  
Nosiš, terpiš,  
Na merzli slamici,  
V jasilih medliš.

Tu te ogrevata,  
Volek, oslič,  
Da si — umevata —  
Stvarnik Kraljič.

Vabi pastirčke  
Angelj z višav  
Nesejo darčke,  
Serčec pozdrav.

Angeljčki spevajo  
Slavo Bogu,  
Rojen — velevalo —  
Kralj si miru.

Mamici Tvoji se  
Širi sercé,  
Radosti moli Te,  
Toči solzé.

Jožef, Tvoj oskerbnik,  
Poleg kleči:  
„Češčen moj Rešenik!“  
Tebe časti.

Kako rad deček mlad  
Tam bi jaz bil,  
V štalici rajskih rad  
Tebe častil. —

Točil solzičice  
Srečen, vesel,  
Tvoje nožičice,  
Serčno objél.

O blagoslovi me,  
Jezusček moj!  
Naj bom na veke vse  
Deček jaz tvoj!

*Radoslav.*

### Za novo leto 1896!

Kaj ti rod Slovenski!  
Voščim novo leto?  
Da bi živel srečno,  
Srečno, lepo, sveto!

V stiskah in dobrotah,  
O Slovenci mili!  
Da Boga, na večnost,  
Ne bi pozabili.

Terdni, vsigdar zvesti  
Veri, domovini,  
Lepo staro geslo,  
Vse naj spet zedini.

Kristus naj kraljuje  
Po palačah, dvorih,  
Po vsih hišah, kočah,  
Na vsih shodih, zborih.

Proč, razpór pogubni!  
Proč, laži - svoboda!  
Vsi, oj -vsi ljubimo,  
Kristusa Gospoda!

Hribe naj napuha,  
V sercu vsak poniža,  
Bratu brat v ljubezni  
Zopet se približa.

Serc dolin praznosta  
Čednost naj napolni!  
Zlobe, kriva pota  
Zravnaj dušno - bolni!

Ojstro bodi gladko.  
Vsaka strast naj zgine,  
Mir nebeški vladaj  
V krilu domovine!

Bodi srečno, milo  
Sprave novo leto!  
V Kristusa Imenu  
V sercih vsih pričeto.

K vsim Slovencem pridi  
Jezus, zdaj v okrožje,  
Da vse ljudstvo vidi  
Zveličanstvo Božje!

*Radoslav.*

### Razlaganje apostolske vere.

Spisal sv. Tomaž Akvinski.

I. Člen.

Verujem v Boga Očeta, vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje.

(Dalje.)

Takošno premišljevanje napeljuje človeka k petim stvarem. Najprej k spoznanju božjega veličastva. Kajti Stvarnik presega stvarjene stvari; ker je pa on Stvarnik vseh stvari, zato je gotovo, da on vse stvari daleč presega. „Ako so te stvari imeli za bogove, ker jim je njih lepota dopadla, bi bili mogli spoznati, koliko lepši od njih je njih Gospodovalec; zakaj lepote je stvarnik sam vse naredil. Ali če so se moči in delom teh rečij čudili, bi bili mogli spoznati, da je on

še močnejši, ki jih je vstvaril. (Modr. bukve 13, 3, 4). In zato je tudi vse, kar se zamore sploh spoznavati ali misliti, manjše ko Bog. „Glej, Bog je velik in presega našo modrost.“ (Job, 36, 26). Potem nas tako premišljevanje napeljuje k skazovanju hvaležnosti. Bog je namreč Stvarnik vseh stvari in gotovo je vse, kar smo in kar imamo, od Boga: „Kaj imaš, česar ne bi bil prejel“ (I. list do Korinčanov, 4. 7.), in 23. psalm pravi: „Gospodova je zemlja in kar jo napolnuje, vesoljni svet in vsi, ki na njem prebivajo.“ In zato mu moramo skazovati hvaležnost: kaj bom povernil Gospodu za vse, kar mi je skazal?“ (Ps. 115. 12.) — Tretjič nas napeljuje k poterpežljivosti v nadlogah, kajti dasi je vse stvarstvo od Boga in je zato dobro po svoji naravi; če nam pa vendar stvarstvo v kaki reči škoduje in nam prinaša kazen, moramo verjeti, da je ta kazen od Boga, ne pa krivda\*); kajti Bog ne vzrokuje nobenega zla, ki ne meri na dobro. In če je tako vsaka kazen, katero človek preterpi, od Boga, jo mora p. terpežljivo prenašati, kajti kazni nas očistijo greha, ponižujejo grešnike in vzbujajo dobre k ljubezni do Boga. „Če smo dobro prejeli iz roke Gospodove, zakaj bi tudi slabega ne prenašali?“ govori Job (2, 10). — Četrtič nas tako premišljevanje tudi napeljuje k pravi rabi stvarstev (stvarjenih reči); kajti stvarstev se moramo posluževati k temu, k čemur jih je Bog stvaril.\*\*)

Stvaril jih je pa Bog v dvojni namen: namreč v čast Božjo „Vse je Gospod zavoljo samega sebe (to je v svojo slavo) naredil,“ kakor stoji v bukvah pregovorov (16, 4) in v našo korist: „ki jih je vstvaril Gospod tvoj Bog v službo vsem narodom.“ (V Mojz. 4. 19.) Rabiti moramo toraj stvari v čast božjo, da namreč v tem (v rabi) dopadamo Bogu in v našo korist, da ne grešimo, če jih rabimo: „Tvoje je vse, in kar smo prejeli iz Tvoje roke, smo Tebi dali.“ (1. Par. 29, 14.) Karkoli tedaj imaš, bodi si znano, bodisi modrost, bodisi lepota, celega se moraš Bogu nazaj dati, in rabiti moraš to v čast božjo. — Petič pa pridemo tem potom do spoznanja človeške časti. Bog je namreč vse zaradi človeka vstvaril, kakor je pisano v 8. psalmu: „Njega nogam si podvergel vse,“ in

človek je za angelji med stvarjenimi stvarmi Bogu najbolj podoben: „Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti.“ (I. Mojz. buk. 1. 26). Tega pa ni rekel o nebesih ali pa o zvezdah, temveč o človeku: ni pa rekel tega glede telesa, ampak glede duše, ki ima prosto voljo in je neminljiva, v čemur je Bogu bolj podobna ko ostale stvari. Premisliti toraj moramo, da je človek za angelji popolnejši od drugih stvari, in da se naša vzvišenost na noben način ne more zmanjšati zaradi grehov in zaradi neurejenega poželenja po snovnih stvareh, ki so manj vredne ko mi, ter vstvarjene za našo službo; ampak taki moramo biti, kakoršne nas je Bog vstvaril. Bog je namreč vstvaril človeka, da bi vladal vse stvari, ki so na zemlji in bi bil pokoren Bogu. Moramo tedaj vladati in gospodovati stvarjem, Bogu pa biti podložni, Ga ubogati in poslušati, in tako bomo prišli do uživanja božjega, kar nam vsegamogočni Bog milostno podeli.

(Dalje sledi.)

## O večkratni sv. spovedi.

(Dober premislek za Advent.)

(Dalje.)

### Kaj po navadi ljudi odvrča od večkratne spovedi?

„Večkrat k spovedi iti ne morem, nimam časa.“ Tako pravijo nekateri. Kaj je na tem resničnega? Priznavam, da včasih kdo, n. pr. kak služabnik, pri najboljši volji ne more vsakih osem, morebiti tudi ne vsacih 14 dni iti k spovedi. Da pa ne bi mogel vsak mesec jedenkrat k spovedi, ako mu je v resnici na tem ležeče, to bi bil redek slučaj. Toda recimo, da bi bil kdo v taki hiši, kjer, bi mu za to versko vajo niti toliko časa ne pustili, da bi jo jedenkrat na mesec opravil, tedaj naj v tako hišo ne gre, ali pa naj jo zapusti, če je že tam.

Hči nekega zdravnika na deželi, deklica pri 18 letih, se je naučila z branjem dobrih knjig spoznavati visoko vrednost večkratne spovedi; zato je hodila jako pogosto k spovedi. To pa ni bilo za dobrega otroka nič lahkega. V kraju samem to ni bilo mogoče. Morala je iti v drugi, celo uro oddaljeni kraj, kateri je bil na drugi strani reke Ina, da je mogla to storiti. In ker je hotela tudi hišna dela o pravem času opravljati, podala se je v nedeljo že na vse-zgodaj na pot, in ko je prišla o polisedmih domú, opravljala je svoje delo. Ta lepi izgled nam kaže, da je vse mogoče storiti, če kdo le resnično hoče.

\*) Sv. Tomaž hoče reči: Kazen pošlje Bog zaradi krivde (greha), katero smo mi storili, katera toraj od nas izhaja. Sv. Ičnik se namreč obrača proti krivovercem, ki so terdili, da prihaja slabo od Boga, kar pa ni res. Slabo, to je greh, izhaja od nas, zato nam Bog pošlje kazen, katera pa ni nič slabega, dasi se nam tako zdi: kajti Bog v svoji neskončni modrosti nam v dobroto pošilja kazni. (Op. prest.)

\*\*) N pr. Bog je vstvaril vinsko terto, da se z njenim sokom, z vinom, okrepcamo za novo delo. Kdor se ga pa tako napije, da obleži in zboli, ta vina ne rabi tako, kakor Bog zapove, ampak drugače. (Op. prest.)

Trapistov! ker sem pa začel pismo z zahvalo, in ker je po nekem pregovoru „zahvala nova prošnja,“ tedaj bi tudi rad te verstice dokončal s ponižno in zaupljivo prošnjo, ter prosim prečastito vredništvo močno cenjene „Danice,“ naj objavi naslednjo prošnjo. —

Ponižna prošnja veleč. opata je v tem: ker namreč mnoge misijonske podružnice, katere mora glavno voditeljstvo v Marianhilu z vsim potrebnim preskerbljevati, potrebujejo za božjo službo različnih mašnih opráv, torej bi mu darovali tudi že kacic obnošenih stvari, katere čakajo morda že leto in dan ali še delj odrešenja, ali morda celó kaj novega za take cerkve. Hvaležni smo prav prav iz serca kakor smo že rekli, tudi za ponošene stvari; vse se bode zanesljivo poslalo misijonom v Marijanhil; za naše ljube prijatelje in dobrotnike se tudi zelo veliko moli, kar je pa tudi naša dolžnost. —

Potrebujejo pa še prav velike in izdatne pomoči, ker za 1700 oseb vsak dan vse potrebno preskerbeti ni mala skerb za višjega predstojnika. Toda razun tega prihajajo v Marijanhil od raznih strani klici na pomoč. In verh tega, kakor pravi zadnje opatovo poročilo, bi lahko na 10 različnih krajih ustanovili še misijonske postaje. Vidi se, da se po Afriki jame svetiti; reči pa moramo, da je na tisoče ljudij zato poganskih, ker ni nikogar, ki bi jim kaj o večnem poklicu razodel. O, kako se človeku ti revčki smilijo! Saj Kafer ima dobro sercé; največ je na tem, kako se z njim ravna; prava, dejanska ljubezen, katero dobimo le v rimsko-katoliški Cerkvi, je v kratkem času dosegla pri Kafirih nepričakovanih uspehov.

Torej na noge! predragi bralci, „Zgodnje Danice,“ terkajmo pri Božjem Detetu zlasti zdey o Božiču, da prične svetiti afrikanskim narodom luč sv. vere v prav veliki méri, in da se prav kmalu spolni obljuba Odrešenikova: da bode en hlev in en pastir! — V to pomozí ljubi Bog!

Prav vesele božične praznike in srečno novo leto vošči vsim ljubim dobrotnikom iz celega serca, in se spominja v ljubezni Jezusa in Marije vsih misijonskih prijateljev v molitvi.

hvaležni

Br. Stanislav Hasellbacher,  
Trapist. \*)

**Iz Torina** naznanja „Bollettino Salesiano“ strašno nesrečo, ki je zadela salezijanske misijone v Ameriki. Nagla smert je namreč zadela salezijanskega misijonarja in škofa Alojzija Lasagna (beri Lasanja) in z njim vred še pet družih misijonskih osóeb, to je, njegovega tajnika in 4 redovnice. Trčila sta se bila namreč dva železniška vlaka, na osrednji železnici v Braziliji, v državi Minas Geraes, in končanih je bilo več potnikov, med njimi škof Alojzij in njegov tajnik č. g. Bernardin Vllaami.

Monsignore Lasagna je bil naslovni škof Tripoliški in predstojnik salezijanskih misijonov v Braziliji. Zgodila se je nesreča na centralni brazilski železnici med stacijama „Propokopio“ in „Guiz de Fóra.“ V poslednjem kraju je bilo pokopanih 8 končanih oseb. Veliko je bilo tudi ranjenih, med njimi dva mašnika, tri redovnice, dva mašinista in drugi. To se je zgodilo 7. novembra t. l.

Škof Lasagna je imel še le 45 lét, pa je že silo veliko počél in tudi doveršil v misijonih. Bil je prav močne natore in čversto pobožen, goreč misijonar, močno izobražen v filozofiji, bogoslovji ter v raznih vedah, sploh bil je po duhu, delu in serčnosti nekako naš provikar dr. Ignacij Knoblehar, ves navdušen za sveto vero in reševanje divjakov iz njih temote in zapuščenosti. v Ameriki, kakor Knoblehar v Afriki. Rojen je bil 3. sušca 1850 v Montemagno na Laškem; k Boskotu je bil prišel 12letni mladenič i. 1863; l. 1873 je bil posvečen mašnik in l. 1876 je že odrinil v Ameriko, ter po strašnem viharji stopil na suho v Montevideo. Tam je precej vstanovil prvi katoliški kolegij in potem do sterčenja veliko družih naprav v malo letih, kakor je naš Knoblehar vstanavljal misijone Hartumu in drugod ob Nilu v Afriki. Vračal se je večkrat iz Amerike v Evropo po novih pomočkov, kakor Knoblehar svoje dni na Kranjsko. L. 1892 se je Lasagna zopet vernil v Evropo in v Rim dobil novih močí in blagoslov sv. Očeta Leona XIII., ki so ga pa to pot povzdignili na škofovsko čast, in kardinal Parochi ga je posvetil 12. sušca 1893 v salezijanski cerkvi presv. Jesusovega Serca, katero je bil na papeževo prošnjo zidal v Rimu pokojni Don Bosko, in v to so pripomogli, ako prav pomnimo, tudi kaki darovi iz Kranjskega, če tudi ne veliki Parochi, ki je Lasagne v škofa posvetil, je namreč zavetnik vsih Boskotovih misijonov.

Ne celi mesec potem se je novi škof zopet vernil v Ameriko in peljal seboj trideset misijonarjev salezijancev. Od tistega časa ga v Torinu niso več videli. Prelepa, veličanska poročila je škof Alojzij pisaril v verli list „Bollettino Salesiano,“ ki se bodo še bolj cenili zdaj po njegovi smerti. Neutrjeni Alojzij Lasagna je v Ameriki vstanovil skoro neštetilne kolegije in družbe, n. pr. v Villa de Kolon, Las Piedros in v Paysandú v Urugvaju S. Paolo, Nieheroy in Lorena v Braziliji, naprave v Montevideo, Kanelones in Mercedes v prvi republiki, Guratinguetto in toliko družih. On je srečno vvedel salezijanske misijone med ondote domačine z imenom Koroodos, okrajne Motto Grosso, in v Braziliji, zoper ktere se je bila že odmenila vojska na iztrebljenje zoper divjake v paragvajskih gojzdih itd.

Kolika žalost gospoduje po salezijanskih napravah in zlasti v Torinu po zgubi tacega moža in škofa, to si je lahko misliti. Toda vera je še močnejša kakor žalost. Umerl je v naj lepših letih, 45letnik, ko je bil zmožen še nezmerno veliko delati za blagor ubozega človeštva, kakor tudi svoje dni Knoblehar; pa kaj pristavlja poročilo: „Zgodi se Tvoja volja. Gospod ga je dal, Gospod uzel. Bodi hvaljeno ime Gospodovo! Naj zdaj on nadomestuje z nebés s svojimi prošnjami, kar bi bil s svojo pogumno serčnostjo storil na zemlji!“ — Častitljiv izgled, kako se je v velikih težavah treba v božjo voljo vdati.

**Torin, 11. grud. 1895.** (Slovenski salezijanec. Smert škofa na železnici.) Prečastiti gosp. kanonik! Minulo je že tri mesce, kar smo zapustili ljubo domovino in se podali v daljni Turin; vendar nisem Vam še nič pisal, kakor sem obljubil, ko sem odhajal iz Ljubljane. Prosim, ne zamerite mi zavoljo tega, ker ni časa dosti. Danes imam malo časa in zato sem se namenil Vam pisati.

\*) Naslov: Br. S. H. Gradec, Wartingergasse, 18. Štajersko.

Godi se nam vsem dobro. Res, da se je ta teden naše stanje precej slabšalo, ker smo zgubili svojega dobrotnika Poljaka gosp. Grobelskega. Hvala Bogu, da smo jih vsaj tri mesce imeli, da so nas vsaj poglobitnejše reči naučili.

Sedaj znamo že precej tudi laškega, vsaj toliko, da se razumevamo. Učiti se je nam največ latinščine, potem laščine, geografije, keršč. nauka in matematike; drugih reči še nimamo. Poljsko se kar mimogredé učimo.

Novega je tukaj malo. 31. oktobra in 1. nov. je šlo sto salezijanskih misijonarjev v Ameriko, Azijo in Afriko, kjer jih je že precej družih. Tudi nekoliko Poljakov je bilo med temi. Ko so se poslavljali v oratoriju, je bilo jako lepo. Mi vsi smo šli iz Val-saliče v oratorij. Pridige sta imela Turinški nadškof in en salezijanski škof.

Druga novica je za salezijance zelo žalostna. Iz Amerike je namreč prišel ta teden berzobjav, da so se ponesrečili škof salezijansk in štiri sestre. Peljali so se iz jednega zavoda v drugega. Med potjo se terčita dva vlaka in vseh pet je bilo mrtvih. To je velika zguba, ker sedaj so še samo trije škofje salezijanski, prej so bili štirje.

Slovencev nas je sedaj tukaj šestnajst, izmed teh sta dva preoblečena, eden bo pa v kratkem. To je za nas zelo veselo, ker bomo v kratkem imeli tri klerike, ako prav Slovenci še le eno leto dohajajo v salezijanski zavod. Bog daj, da ne bi bilo potreba drugim tako daleč hoditi, temveč da bi lahko kar v Ljubljani vstopili, kar upamo, da se bo v kratkem zgodilo. Zato pa Vas priserčno prosim, molite za nas in spominjajte se nas pri sveti maši, da bi ostali vsi stanovitni, se pridno učili in kmalu postali Salezijanci. Prosim Vas v imenu vseh Slovencev, kolikor nas je tukaj, da bi se nas v molitvi spominjali, ker smo zelo potrebni Božje pomoči, posebno pa zdaj v začetku, ko še ne znamo laškega jezika.

Zdravi smo vsi. Od začetka sta bila dva nekoliko bolehnata, vendar nista dolgo ležala. — Slovenci želimo, da bi kmalu šli v Ljubljano v svoj zavod.

Sedaj pa Vas nekaj malega v imenu vseh Slovencev prosim, kar vem da boste radi storili. Prosil bi Vas namreč za „Danice“, ktere Vi izdajate in za nekoliko katoliških beril, da bomo imeli o prostem času kaj brati.

## Razgled po svetu.

**Dunaj.** Nadvojvodinja Elizabeta, hči udove Stefanijske, je bila 8. grud. v dvorni kapeli pervikrat pri sv. Obhajilu. S cesarjem vred je bilo pričujočih mnogo iz cesarske rodovine in druge visoke gospode. Nadvojvodinja je od 2. sept. t. l. v 13. letu.

**V Rusiji** je sedaj 11 milijonov katoličanov, ter na 10 prebivalcev pride 1 katoličan. V guberniji Kovno jih na 100 katoličanov pride 76, v Vilni 60, v Vitebsku 26, v Gorodeu 24, v Voliniji 11, v Minsku 11, v Kurlandu 10, v Podoliji 10, v Kievu 3, v Mokilevu 3, in na Poljskem 75. V nemških naselbah ob Volgi živi čez 261.000 katoličanov, na Kavkazu pa 28.940 katol. Armencev. V Petrogradu je 36.550 katoličanov, v Moskvi pa 14.112. V ruski vojni je do 150.000 katoličanov. Bog daj, da bi bila prav kmalo vsa Rusija katoliška!

**Iz jutrovega.** Iz Jeruzalema naznanjajo, da letos prihaja malo božjepotnikov v Sveto deželo; tudi število ruskih božjepotnikov se zmanjšuje. Pravijo, da ruska vlada to odvraca, češ, da njeni podložni zaradi daljnega popotovanja dostikrat prodajo vse premoženje, celo svoje hiše.

Ondotni Turki so po večem mirni, razun da včasih žugajo kriistjanom vsled prigodb v Armeniji in v Carigradu.

Razširjanje frančiškanske romarnice (Casa rova) je doveršena v Jeruzalsmu, kacic 50 s6b je poslopje pridobilo. Tudi v Nazaretu so oo. frančiškani čez 17 l6t pričeli zopet nadaljevati zidanje romarske hiše, čemur se je turška vlada toliko časa ustavljala. Obe ti hiši se zidate na troške posebnih dobrotnikov iz amerikskih zedinjenih deržav.

V drugi polovici oktobra je v duplini na pastirskem polji začelo goreti in ogenj je končal med drugem en del ruskepa oltarja, ki ga imenujejo „Ikonostasis.“ To je eno tistih svetišč, ki morajo ostati „in statu quo.“ to se pravi, da Rusi brez porazumljenja s katoličani ne smejo nič popravljati, ker svetišče je bilo katoličanom od Rusov ugrabljeno. Zdaj pa Rusi v Jeruzalemu in Carigradu vse počenjajo, da bi se jim dovolilo to svetišče zopet vravnati.

V Betlehemu so 27. oktobra imeli petdesetletnico. Slavljenec je bil č. P. Rafael Kasteldemiški, frančiškan, ki sluči že 50 let v Sveti deželi. Živ je še po nekakem čudežu, ker 26. okt. 1893. je skoro že umiral ob enem s svojim redovnim bratom Liberatorom Gosaldo, kterege poslednjega je bil zloglasni Jurič potuhnjeno umoril v betlehemski duplini. Tudi Rafael je bil ustreljen v Rimo, in zopet v stegno; z očitnim čudežem Deteta Jezusa pa se ni le ozdravil od svojih smertnih rán, temveč je tudi še čverst in pri dobrem zdravji. Zato se je od redovnikov in vernikov obhajal ta jubilej.

„Posavne.“ ki to piše, naznanja dalje o velikih nepokojih v Alepu, Zejtunu, Skaratu, v Cezareji in o moriji v Armeniji in drugod.

## I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec prosinec (januvar) 1896.

### a) Glavni namen:

*Zopetno zbujenje kerščanskega duha.*

### b) Posebni nameni:

1. **Novo leto.** Obrezovanje N. G. J. Kr. Ne še zaznamnjane ali naglo nastale zadeve. Zmaga križa v očitnem in zasebnem življenji.

2. **S. Martinijan.** Katoliške ljudske stranke. Prezimovanje ubožnih in brezdelnih. Hudo bolni v tem mescu.

3. **S. Genevefa.** Pospeševalci „molitvenega apostoljstva.“ Prav hude družinske okoliščine. Srečna poklicna volitev.

4. **S. Tit.** Apostoljske čednosti duhovnikov. Spreobrnitev zagriženih sovražnikov duhovstva. Sinovi in hčere v nevarnostih pohujšljivega sveta.

5. **S. Telesfor.** Oblastnija, hudo stiskana po framasonih. Srečna doveršitev občekoristnih podjetij.

6. **Praznik sv. Troh kraljev.** Katol. misijoni. Katoličani, ki žive med protestanti. Odvernitev velikih težav pri volitvi stanú.

V življenji sv. kralja Ljudovika nahaja se ta dogodek. Kot dober kristijan je sam opravljal vse verske dolžnosti in tudi strogo na to gledal, da so jih spolnovali tudi njegovi podložniki. Ko se je neki dan vozil po morji, je sam prevzel delo enega pomorščakov, zato, da je ta med tem mogel iti k spovedi.

„Pojdi in tudi ti tako stori!“ — zaklical bi rad vsem gospodarjem in gospodinjam, kakor tudi poslom.

Nekje je tovarna za smodke, kjer je oskerbnik delavce še pred kratkim z denarno kaznijo silil, da so morali tudi v nedeljo dopoldne delati! — V tem slučaju bi delavci ne mogli iti k spovedi. Toda s tacimi pogoji naj noben kristijan ne sprejme dela. „Kaj koristi človeku, če celi svet pridobi, na duši pa škodo terpi!“ Verlemu delavcu se ni treba nikoli bati, da ne bo dobil dela, kjer bi mogel svoje verske dolžnosti spolnovati.

Če pa kak človek pravi: „Jaz nimam časa“, da bi šel namreč ob nedeljah in praznikih večkrat k spovedi, bi ga vprašal: „Ali hočeš biti kristijan?“ Če praviš: „Ne“ — tedaj ne bova več o tem govorila. Če pa praviš: „Da“ — tedaj te moram vprašati: „Ali si ti gospod čez nedelje in zapovedane praznike?“ Ne, kakor nisi sam svoj gospod, temuč je Bog tvoj gospodar, ravno tako je tudi zlasti pri Bogu posvečenih dneh, katere Gospodove dneve zovemo, in o tacih se nam veli: „Posvečuj nedelje in zapovedane praznike!“ S to zapovedjo se zahteva: od dela počivati in pobožna dela opravljati. Ako hočeš to zapoved spolnovati kot kristijan, moraš to storiti, če hočeš svojo dušo rešiti, tedaj ne sprevidim, da nimaš časa, da bi vsaj vsak mesec jedenkrat ob teh dneh prejel zakrament sv. pokore. (Dalje nasl.)

### Premislek liberalnim očetom za Božič.

Ogerski „Magyar Néplap“ je objavil dne 7. nov. 1894 dogodek neke spreobrnitve, kateri je pa tako lep, da naj ga cenjenim bralcem „Zgod. Danice“ priobčimo za božično premišljevanje.

Peter Kovač je bil vzor vradnika. Redno je bil v vradu, prijazen do vsakega, in vsak, ki je z njim občeval, ga je ljubil in spoštoval. Imel je samo jedno napako, veroval ni ničesar, nikdar ni šel v cerkev, in tudi nikoli molil ni.

Mahoma pa se je čisto spremenil, pokazal se je kot katolik.

Kako se je to zgodilo? Poslušajmo njegove besede:

Stariši moji so bili strogi in vestni: nas otroke so ljubili, izrejali so nas sicer dobro, a izločili so vero, molitev, domačo pobožnost, prejemo ss. zakramentov, poste itd. „Kar se tiče vere,“ so rekli oče, „si izvolite sami, katero hočete.“ Zato smo vzrastli kakor pagani. Celo sv. obhajilo, katero sem v štirinajstem letu prejel, ni imelo kake dobre posledice. Tudi gimnazija in univerza me ni nič predručala.

Ko sem dobil službo, sem se oženil. Moja žena je bila izvenredno pobožna, ljubil in cenil sem jo zelo. Ker pa nisem videl doma nikoli, da bi kdo verske dolžnosti spolnoval, mi niso tudi njene pobožnosti, če ravno sem ji jih zavidal, nič koristile. Po dnevi sem služboval, zvečer sem bil pa pri tovariših; zato nisem imel nikdar časa, da bi čital molitveno ali kako drugo pobožno knjižico.

Imela sva dvoje otrok, jednega dečka in jedno deklico, katere sem prepustil povsem ženi, da ju je vzgojala, kakor je hotela. Ko je bil deček 17 let star in deklica 14, mi je vzela smert dobro ženo.

Pred smertjo me je prišla za roko, me je bolestno pogledala in rekla: „Kako je žalostno, da imaš tako dobro serce, pa nič vere. Tebi samo vere manjka. Kolikrat sem molila k Bogu in Materi Božji! Pa zaman! Kaj bode iz otrok, katere sem doslej kerščansko izrejala? To mi teži smertno uro; drugače bi lahko umerla.“

Te besede so me silno ganile in mi ranile serce. „Če le morem storiti, kar želiš,“ odgovorim, „bodi potolažena, tvoja želja se bode spolnila.“ Tu se vzdigne ona in reče s slovesnim in resnim glasom: „Karola oddaj Jezuitom in Marjeto nunam v vzgojo!“

Na prvo prošnjo nisem nikakor mislil. Zmešan sem stal pred umirajočo soprogo; Jezuite sem cenil za perve fanatike in neodpustljive sovražnike sedanjega sveta. Skerbno me gleda in reče: „Na smertnem pragu ti rečem, da so Jezuiti najboljši učenci in vzgojitelji, in da vse, kar o njih govore, je obrekovanje in laž. Še jedenkrat te prosim: daj Karola k Jezuitom in jaz mirno umerjem.“

Obljubim ji z velikim zatajevanjem samega sebe. Še ena ura, in ona srečno umerje.

Obljubo spolnim: Karola sem dal k Jezuitom, Marjeto pa k nunam. Dve leti sta bila v zavodih. Dve leti biti brez soproge in otrok, mi je bilo pač težko. Konečno sta prišla domov. Karol je postal močan in čisto zdrav. Vse njegovo ve-

denje je bilo moško. O dijaški samohvali in o nespametnih burkah ni bilo sledi. Proti meni je bil ljubeznjiv, ubogljiv in hvaležen. Marjeta je bila prava podoba matere po obrazu, duhu in in sercu. Ko je prišla, me je objela in rekla s solzami v očeh: „Ljubi, dobri oče, obljubila sem Bogu in presv. Devici, pri Vas nastopiti mesto umerle matere. Srečna sem, da ostanem pri Vas in Vam življenje olajšujem.“ Spolnovala je, kar je obljubila. Gospodinila je tako vzorno, da še nisem videl po smerti soproge tacega reda v hiši. Bil sem zopet srečen, a otroka še ne. — Zapisegla sta se proti meni, to se pravi, proti moji brezveri, in postal sem njuna žrtev. Veroyal sem sicer v Boga in na neki drugi svet, druge resnice me pa niso ganile. — Spreobrnjenje se je pa zgodilo tako-le:

Ko je soproga še živela, je opravljala pred jedjo in po jedi z otrokoma navadno molitev, docim sem jaz vselej še-le po molitvi k mizi prišel. Otroka sta tudi po materini smerti ohranila to navado.

Ko sem nekoč menil, da sta otroka že davno odmolila, sta me prišla za roke in prosila: „Dovolite, oče, da opravimo skupno molitev?“ — „Gotovo,“ odgovorim in molim z njima.

Pravi „napad“ se pa zgodi po jedi. Prosila sta me namreč, moliti za ranjco mater pet očenašev in česčenih Marij, če bi mi bilo prav. Kaj pa, da jima nisem prošnje odrekel: da, dokaz otroške ljubezni in spomin na dobro soprogo me je celo do solz ganil. Po molitvi sem šel globoko ginjen v sobo.

Ljubil sem soprogo, njena smert mi je silno ranila serce, mislil sem velikrat na-njo, a molil — nisem za-njo nikoli. Molitev otrok mi je še le pokazala, kako globoko sem zašel.

Pobožnima otrokoma sem se zdel, kakor človek brez serca. Čutil sem praznoto in brezupnost v svojem nevernem sercu in spoznal sem, da more samo katoliška vera zadovoljiti dušo in serce.

Drugi dan prosim svojega sina knjigo, ki je obsegala resnice katoličanstva. Tekom tednov so izginili vsi dvomi proti katoliški veri, kakor megla pred solnčnimi žarki.

Spreobrnjenje po otroški pomoči se je popolnoma posrečilo. Šli smo skupaj v cerkev, smo skupno molili, in nebeški mir se je preselil v našo hišo.

O. Brunon, karmelitar.

## Nov spoznovalec.

Solnograški cerkveni časnik popisuje 17. grudna življenje kardinala Pavla Melchers-a in ga imenuje „spoznovalec“ „Confessor.“ Kako je postal spoznovalec? Omenjeni list pravi: Za vojsko s Francijo je v Pruskem prišla vojska zoper katoliško Cerkev na Pruskem. Na zanemarjenje drakonskih „majnikovih postav“ so bila postavljena visoka denarna žuljenja. Tacih je imel pričakovati tudi nadškof Pavel, nepretresljivi spoznovalec. Pa ne le to. Z divjo silo je bil zvesti vikši pastir 31. sušca 1874. v Koloniji v zapor djan in ostal je med ne premilim ravnanjem z njim do 9. oktobra v pruskem jetništvu. Račun za oglobljevanje je znašal 29 500 tolarjev. Pozno v jesen 1874 ga je zopet čakal zapor. Čudovito ginljivo je, kako so njegovi diecezani radovoljno, iz svojega premoženja zložili od nadškofa zahtevano globo. Z britkim srcem se je odmenil nadškof Pavel 13. grud. 1875. umakniti se v Holandijo — iz tako ljubeznjive Prusije! Od zunaj meje iz Maastrichta je izvolil voditi svojo škofijo, 28. junija 1876. je bil čez vse stanovitni škof državno proglašen za odstavljenega, je pa vendar tudi še dalje od daleč vladal škofijska opravila. L. 1877 so odsotnega obsodili v ječo in doživeti je celo moral, da so s pisanjem vohunili za njim, kakor za kakim klatežem.

L. 1884 je nadškof Pavel popotoval v Rim in je od ondod 1. jul. 1885. pretresljivo ginljivo poslovljenje pisal svojim ljublim ovčicam. 27. jul. 1885 so ga sv. Oče Leon XIII. izvolili za kardinala. Živel je nadalje bolj samotno v Rimu, in 5. jan. 1891 obhajal tudi zlato mašo! o tej priliki so mu prelepo častitanje poslali nekdanji pobožni verniki. Ob koncu oktobra letos so ga še videli avstrijski romarji, ko se je peljal na sprehod proti homcu Janikulu.

Slednjič se ga je lotila huda pljučnica in 14. dec. ob 6ih zjutraj je izročil Bogu svojo blago dušo. — Kako mora biti Bismarku pri sercu, ako vse to premišljuje? Pa kaj čemo, ako nekatoličani tako počenjajo s katoliškim škofom, ko katoliško kerščeni liberalci s peresom in s strupenim jezikom v drugem oziru odveč lepše ne delajo. „Respice finem!“

## Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Tersta, 16. dec. 1895. (Zahvala in poročilo od misijona Trapistov v Marijanhilu.) [Konec.] V treh družih postajah se zidajo sedaj cerkve, izmed katerih je v Lurdu največja: 128 čevljev dolga, 50 č. široka, ki ima 2 zvonika, po 90 čevljev visoka. Za to cerkev je vse 4 zvonove vlil letos g. Samassa v Ljubljani, kateri so se mesca avgusta srečno pripekljali čez morje. Blagoslovili so jih binkoštni ponedeljek radovoljno odstopili veleč. opat Franc., ob asistenci novega opata, ktera prelepo in skupno vodita veliki misijon. Za cerkev so vložili temeljni kamen in sveti božični praznik nameravajo praznovati že v novi cerkvi.

Vsa stavba je izdelana z žgano opeko in iz rezanega kamna. Delajo pa v misijonu od dveh zjutraj pa do 7ih zvečer; péhajo se rés, kakor bi ne mislili nikoli umreti, toda molijo pa tudi tako, ako smem reči, kakor da bi jim bilo vsak dan umreti. S tem sem prišel s svojim pisanjem do smerti — po šegi

## II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

### V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Da bi na prošnjo Marije, vedne pomočnice, dobili milost, ter bi v ljubezni in edinosti živeli med seboj. — Priporočena sirota, božjasti podveržena, za ljubo zdravje in pomoč. — Da bi se neka zadeva povoljno iztekla.

### Zahvale.

Hvaležnega serca sporočava mati in hči, da sva uslišani ko sve se bili priporočili za ohranjenje dobrega imena, ki je bilo v nevarnosti. Večna hvala Bogu, priserčno češčenje Mariji, sv. Jožefu in sv. Antonu Pad.! M. K. in J. K.

Na priserčne molitve so oče bili že več lét pred smertjo začeli prejemati sv. zakramente, in so tudi lepo z Bogom spravljeni; zaspali v Gospodu: Hvala Bogu, Mariji in svetnikom! —r—

## Listek za raznoterosti.

**Sarajevo**, 2. dec. 1895. (Poterdilo. Naznanilo.) Prejel hvaležno intenc. in milošnje (113 gld. 60 kr.) Na sv. Andreja dan smo svojo novo hišo prav slovesno blagoslovili. Sedaj pod eno streho prebivamo mlajši kanoniki in presvitli gospod nadbiskup.

Dr. A. Jeglič.

**Rim**. Sv. Oče Leon XIII so do leta 1895 vstanovili: 1 patrijarhat, 13 nadškofij, 2 opatiji s škofovskimi pravicami, 2 apostoljski delegaciji, 43 apost. vikarijatov, 22 prefektur, 16 škofij je povzdignil v nadškofije itd. — Umerla sta kardinala Persico in Melchers.

**Očitna šiba zoper obrekovavca**. S sv. Seufriodom je nesramen hudobnež počel prepir, je veliko hudo trosil zoper njega in ga obrekel, da je Seufrid lažnik in skriven krivoverec. Svetnik je na to odgovoril: Bog naj med nama sodi! Obrekovavcu so nato, ko bi trenil, vsi zobje izpadli iz ust, in tudi vsi njegovi mlajši so ostali brez zob vse svoje žive dni

(In vit. St. Seufrid Abbas.)

**Malim za novo leto** priporočen: „Vertec“ s priloženo „Angeljček“. Cena za pol leta oboje 1 gld. 30 kr. Vredništvo: S. Petra cesta št. 76., ali tudi v „Katol. bukvarni. Pridigarjem gorko priporočen: „Duhovni Pastir Veržicev v „Katol. bukvarni.“ Cena 4 gld. na leto.

**Novosti: Domača vzgoja**. Slovenskim materam, vzgojiteljicam, učiteljicam, vzgojiteljem in učiteljem spisal Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani 1895. — Gospod pisatelj pravi v predgovoru, da je kot učitelj zgodaj pogrešal naučne knjige o domači vzgoji v našem jeziku in lotil se je tega dela. Oziral se je med drugim tudi na A. Zupančičevo „Pedagogiko“ in lična knjižica v 8erki narasla je na 148 strani.

Knjižica ima obravnave najprej o telesni in in potem o duševni vzgoji. V prvem oziru govori o hrani, snagi, obleki, zraku, stanovanju itd.; v drugem oddelku o čutu pobožnosti, pokorščini, termoglavnosti in upor, o poželjivosti, o bolezni, obravnava je silo važna o šolski dobi, o nevarnih pre-

grehah in napakah, o verski vzgoji, o premagovanju samega sebe itd. Marsiktere resnobne nauke daje staršem in odgojiteljem, ki bi si jih morali pač resno jemati k sercu. Utegnilo bi prav biti, ako bi v marsikterih okoliščinah gosp. pisatelj nekoliko bolj povdarjal otrokom to, da naj nikoli ne pozabijo, da jih Božje oko povsod vidi in spremlja in da jih bo pravični sodnik sodil in strahoval, ako tudi kako pregreho pred ljudmi skrijejo.

Knjižnica stane 1 gld. in se dobiva pri pisatelju g. J. Dimniku in po vseh tukajšnjih knjigarnah. Da čitatelji vidijo, v kakem duhu je pisana, naj sledi tukaj nekoliko verstic. Na str. 90 in 91 o naslednjih napačne odgoje piše to-le:

„Kako pogubna je poželjivost, kaže nam vzgled, kojega nam je pripovedoval star, izkušen učitelj takole: Kot 19letni mladenič sem dovršil učiteljske ter dobil sem tudi kmalu učiteljsko službo; poleg te sem dobil tudi v privatni hiši mesto domačega učitelja. Poučeval sem pri tej družini štiri otroke, in sicer dva dečka in dve deklici. Dečka sta imela 13 in 6 let, dektici pa po 11 in 9 let. Otroci so bili v mnogih zadevah jako razvajeni, posebno v jedi in pijači so bili zelo nezmerni. Njih oče je bil premožen trgovec. V zalogi je imel mnogo vina, piva, žganja in sladkarij. Starejši deček je smel uže pivo piti, kolikor in kadar je hotel; včasih si je pa privoščil tudi uže kako dobro žgano pijačo. Posode s sladkarijami so bile pa vsem drugim otrokom na razpolaganje. Pri obedu je dobil 13letni deček kot starejši sin prvi juho in meso. Tu pa tam je dobil tudi od očeta kako smodko, koje je prav poželjivo pokadil. — V tej družini je vzgojeval oče svoje otroke popolnoma napačno. Včasih sem opominjal moža, da taka vzgoja ne bode ugajala, a zaslepljeni mož mi odgovori: „Otrok ni treba tako zelo brzdati; saj vendar vem kot 45letni mož in oče, kako se vzgojujejo otroci; v tej zadevi me mlad človek ne bode poučeval itd.“ Takoj sem spoznal nespamet tega moža, ki je bil pa v obče še precej spoštovan; nisem pa imel toliko poguma, da bi mu razodel svoje misli, da bi ne nastal prepri med nama, kajti, kdor hoče razkrivati zaslepljenim roditeljem njihove neumnosti v vzgoji otrok, mora imeti mnogo poguma. a tega mlad učitelj nima, posebno če ima odvisno službo.

Ker se nobeden teh otrok ni hotel učiti ne v šoli in ne doma, sklenejo roditelji, da bodo starejšega 14letnega dečka dali k trgovstvu, da se je bode učil. Nikjer pa sin ni mogel dolgo ostati; v osmih dneh bil je uže zopet doma. V štirih mesecih ni bil nič manj, kakor v petih službah. Potem ga pa mati vzame pod svoje zavetje in ga pelje k svojem svaku, da bi se učil trgovine. S solznimi očmi prosi svojo sestro (trgovčevu soprogo), da naj kolikor le mogoče lepo ravná z dečkom. Razume se ob sebi, da ji je sestra to tudi obljubila pa tudi deček je obljubil, da bode priden — a vse zaman. V štirinajstih dneh jo je že zopet popihal domov ter se izgovarjal, da mu ni mogoče več prestati pri stricu, kermora težke zaboje nositi na pošto in zjutraj zgodaj vstajati; pri obedu dobi samo goveje meso, a stric je pa tudi kuritino itd. Sploh pa, nadaljuje sin, ne grem več iz domače hiše, rajši storim, ne vem kaj. To je roditelje silno pretreslo in dovolili so mu, da ostane doma.

Bodočnost te družine je bila zelo žalostna. Oče je umrl od skrbi in žalosti; mati je pa vodila nadalje gospodarstvo za mladoletne otroke, koji so v kratkem času popolnoma razdejali hišo. Mati z osivelimi lasmi je bila tudi komaj pol živa. Starejši sin je bil uže dvakrat v jetnišnici; jedina hči živela je v mestu v neki razupiti hiši. In mlajši sin, 19letni postopač, pohajal je brez dela.

To je bil sad slabe vzgoje, — in takih slučajev ni malo.

**Izpovedi s. Aurelija Augustina.** Preveo, uvodom i bilieškami popratil Ant. Sasso, prof. i kateketa na veliki realci u Splitu. — Velika knjiga, nakladom sveučilišne knjigare Fr. Suppana u Zagrebu 1894. — Vredno je, da prebere to knjigo, kdor more in kolikor mogoče, zaradi važnega obsega, kakor tudi zaradi jugoslov. jezika. Človek si je najveća uganka sam; poznaj sam sebe, so klicali že starodavni modrijani, kakor novodobni pisci, kateri vsi pa naj se skrijejo pred velikim Avguštinom, čegar spoznavanje je g. Ant. Sasso odperl tudi Slovanom (samo naj bi ne bil v vvodu Goetheja deval med kake velikane mislivcev, ker je nevreden zraven verskega velikana Avgušтина imenovan biti). Sicer pa želimo,

da bi tudi Slovenci obilno segli po lepem delu „Iz-poviesti s. Aurelija Augustina“ — Sassovega.

**Poročila o božičnicah** in več tehtnih spisov, pa „Kazalo“ v prvem listu nov. leta.

### Dobrotni darovi.

*Za dujaško mizo:* J. M. J. 5 gld. »za kruhe sv. Antona v dober namen, da bi se neka zadeva povoljno iztekla.« — Neimen. »za pridne fante« 1 gld. — Č. g. kapl. Anton Kocijančič 2 gld. — Neimenovani »za kruhe sv. Antona« 1 krono in 30 sld.

*Za sv. Detinstvo:* Čast. g. Jože Žagar, kaplan v Hinjah, 15 gld. — Č. g. kapl. Jož. Volc s Križev pri Terž. 25 gld. — Po Apoloniji Fajfarjevi 3 gld.

*Za sv. Očeta:* Po preč. g. dekanu: Fara Kamnik 74 gld. 44 kr.; Spodnji Tuhinj 7 gld.; Zgornji Tuhinj 8 gld.

*Za cerkev sv. Jožefa v Prjedoru:* J. M. J. 5 gld. za povoljni izid neke zadeve.

*Za kristjane na Jutrovem:* Fara Kamnik po preč. g. dekanu 11 gld. 13 kr.

*Za afrikanske mistijone:* Fara Vodice po preč. g. dek. g. Oblaku 4 gld.

## VABILO

k naročevanju na katoliško-cerkveni list

# „ZGODNJO DANICO“

za leto 1896.

Prične se 49. letnik našega cerkvenega lista in s koncem nastopnega leta, ako Bog dá, dospe „Danica“ do svoje zlate številke, petdesetletnice. Preživela je že marsiktere viharje pod zavetjem svoje

**Mogočne Zavetnice,  
Marije Device,**

in z blagim vdeleževanjem, pa pridnim sodelovanjem Bogu in Mariji zvestih Slovencev. Za vse priserčna hvala, časno in večno plačilo od Boga po Marijini priprošnji! Program našega lista je znan Slovincem, katerim Bog daj prav blaženo in veselo novo leto, „Danici“ pa lepo število naročnikov, da bode toliko bolj zmožna dalje delati za vero, dom, cesarja!

### Naročnina znaša:

Za celo leto po pošti 4 gld. 20 kr.

„ pol leta „ „ 2 „ 20 „

V Ljubljani prejmana za celo leto 3 gld. 60 kr.

„ „ „ pol leta 1 „ 80 „

„ „ „ ¼ leta — „ 90 „

Za prinašanje na dom se plača 40 kr. na leto. Posamezne številke po 10 kr. Za spre-menjenje napisa med letom 15 kr.

Naročnina se po naj cenejši poti poštних nakaznic pošilja pod naslovom: „Blaznikova tiskarna v Ljubljani.“

**Vredništvo in založništvo.**